

Projekt 11: Parkuj na tráve

Na sídliskách je problém zaparkovať. To všetci vieme. Problematika, či (ne)rozširovať parkoviská na úkor zelene má mnoho odporcov aj zástancov. Osobne som proti, pretože každý ponechaný kúsok zelene nám pomôže zmierniť dopady globálneho otepľovania a efektu tepelného ostrova. A keď už parkovisko musí byť, je vhodné vysadiť v ňom aj okolo čo najviac stromov, aby svojou korunou tienili na asfaltové plochy a kapoty áut a bránili tak nadmernému prehrievaniu týchto plôch. Práve sálavé teplo neúmerne zvyšuje teplotu v meste a zároveň aj vysušuje okolitú zeleň.

Nestačí však urobiť v parkovisku ostrovčeky a vysadiť stromy. To je veľmi jednoduchá a mylná predstava. Takéto parkoviská nájdeme po Košiciach neúrekom. Pred OC Galéria, pred OC Optima, pred OC Cassovia či pred Kauflandom na Popradskej ulici. Na niektorých parkoviskách nie sú stromy vôbec, ako napr. pred OC OBI na Moldavskej ceste či pred OC HyperTesco.

Parkovisko pred OC Galéria, street view. V malých štvorcoch sú vysadené lipy. Ani po rokoch príliš nepodrastli a neposkytujú tieň. Ako vidno, zo zaparkovaného auta stúpa horúci vzduch priamo do koruny stromu. Na jeseň 2019 boli takmer všetky stromy vypílené a nahradené mladými javormi v podobe prútikov (doslovne). Veľmi zlé riešenie. Takto mladé stromy tohto druhu nevydržia sucho ani horúčavu.

Parkovisko pred OC Optima, street view. V mori betónu a asfaltu sa stromy snažia prežiť. No nedarí sa. Zúbožené stromy sú preschnuté.

Parkovisko pred OC HyperTesco, street view. Ani jeden strom, žiaden tieň. Aspoň na ploche vyšrafovanou bielymi čiarami mohol byť ostrovček pre zeleň.

Čo je problémom týchto parkovísk ? Za prvé: plochy na zeleň v parkovisku sú príliš malé. Zväčša sa jedná o štvorce s vysadeným javorom mliečnym alebo lipou. Strom si vlastnou korunou spôsobuje zrážkový tieň, sálavé teplo z asfaltu a obzvlášť zo zaparkovaných áut vysušuje listy stromu. Ten následne trpí neustále suchom a prehriatím. Živorí, nerastie, až časom uschne. Takže zámer zatieniť parkovisko stromami nevychádza. Na papieri je všetko v poriadku, pretože investor vysadil požadované množstvo náhradnej zelene. To, že zeleň neplní svoju funkciu už nikoho netrápi. A tak máme stromy v úbohom až týranom stave všade na spomínaných parkoviskách. Za druhé: cesta medzi parkoviskami je spádovaná do vnútra, teda do stredu cesty. Dažďová voda je cielene smerovaná do kanalizácie. A stromy nemajú čo piť.

Parkovisko pred OC Cassovia, street view. Rovnaký scenár. Stromy v prehriatom prostredí prežívajú len ťažko. Tu vidno zaujímavý fenomén. Na ľavej strane, ktorá je bližšie ku vchodu do OC, parkuje viac áut. Práve tu sú stromy najviac stresované teplom z rozpálenej kapoty, čo vidno na menších rozmeroch stromov. Pravá strana je prázdnejšia a stromom sa tu darí viac.

Parkovisko pred OC Kaufland na Popradskej ulici, street view. Aj tu boli vysadené lipy vo štvorcoch medzi parkovacími miestami. Po pár rokoch stromy úplne vyschli a následne boli nahradené zakrpatenou odrodou javora s guľovitou korunou (*Acer platanoides* 'Globosum'). Veľmi zlé riešenie. Stromy zatiaľ žijú, no akonáhle koruna dosiahne priemer ostrovčeka, stromy vyschnú. Navyše zakrpatené odrody neposkytnú žiaden tieň. Takéto riešenia sú vhodné do rodinných záhrad a nie do verejnej zelene.

Pritom stačí tak málo. Učebnicovým príkladom je parkovisko pred OC Hornbach. Medzi uličkami sú súvislé pásy zelene, takže dážď sa dostane ku stromom. Cesta je spádovaná smerom von, teda od stredu cesty k zeleným pásom. A tak všetka voda z parkoviska skončí pri koreňoch stromov. Výsledok? Ten vidno na prvý pohľad. Tak zelené parkovisko nenájdete nikde inde v Košiciach a presne tak to má byť.

Parkovisko pred OC Hornbach, street view. Môžem smelo tvrdiť, že toto parkovisko je v najlepšom stave. Červenolistým javorom a agátom sa darí.

Ďalším zásadným faktorom je zber dažďovej vody. Stromom by sa možno darilo aj v spomínaných nevhodne riešených parkoviskách, ak by boli pravidelne zavlažované. Odkiaľ? Zo strechy. Obrovské plochy obchodných centier zachytia hektolitry vody, ktoré by mohli napojiť stromy. Táto voda sa cez ne vyparí (odborne sa tento jav nazýva transpirácia) a ochladí prostredie. Stačí odvieť vodu do trativodu v blízkosti zeleného pásu a strom si už vodu nájde.

Najlepšie riešenie je však nasledovné. Používať zatravnovanie tvárnice a neasfaltovať parkovisko vôbec. Tento variant sa používa v súčasnosti len obmedzene na malých parkoviskách alebo pri rozširovaní parkovacích miest na úkor zelene. Navyše často sú medzery zasypané štrkom a nie vysadené trávou. Na trhu existuje množstvo tvárnic, môže sa jednať o klasické betónové alebo plastové s väčším či menším priemerom ok. Plastové sú lepšie, pretože nenasiakajú vodou a nevysušujú tak substrát a zároveň sú menej nápadné. [Cena plastových tvárnic](#) je zhruba 16,46 € /m² bez DPH. Je to síce drahšie než [cena za betónové tvárnice](#) (13,38 € /m² s DPH), no plast je vhodnejšia alternatíva z ekologického aj estetického hľadiska. Obe varianty sú však neporovnateľne lacnejšie než klasická asfaltová plocha, ktorá si vyžaduje niekoľko podkladových vrstiev a zvyčajne 2 vrstvy asfaltu. Inšpirovať sa môžeme tak ako väčšinou, v západnej Európe.

Parkovisko pred technickou univerzitou v Kodani. Aj takto rozsiahla plocha môže byť plnohodnotne zelená. Zdroj foto [tu](#).

Použitím ekorastra (plastovej siete) je možné vytvoriť definované parkovacie miesta.....

. . . alebo aj súvislé zelené parkovanie. Zdroj foto [tu](#) a [tu](#).

Takýmto trvalo udržateľným spôsobom budovania parkovísk poskytneme nielen vyššiu estetiku prostredia, ale predovšetkým zadržíme v pôde vlahu, ktorá nám pomôže znížiť dopad horúčav. Na druhej strane pri privalových dažďoch sa stáva, že voda nestíha do kanalizácie odtekať a nastávajú problémy. Výsledkom sú zaliate cesty a mini povodne. Podľa [SHMU](#) nás čaká len zhoršovanie situácie a zelené parkovanie je jedným z krokov, ako sa s tým vysporiadať. Zdroj foto [tu](#).